

Startnotitie beleidsnota beheer en schadebestrijding

Herziening nota Libje en libje litte

Versie GS 10 maart 2020
T.b.v. PS 27 mei 2020

Door PS vastgesteld d.d.

Inhoudsopgave

1	Aanleiding	4
2	Beschrijving van de context.....	4
3	Algemene uitgangspunten.....	6
4	Voorgestelde inhoudelijke keuzes	7
5	Voorgestelde vervolprocesaanpak.....	13

1 Aanleiding

De nota beheer en schadebestrijding gaat over hoe de provincie invulling geeft aan de wettelijke taken op het gebied van beheer en schadebestrijding van diersoorten. De uitvoeringsnota (Libje en libje litte) werd op 6 juli 2010 vastgesteld. In deze nota was vastgelegd hoe de provincie uitvoering zou geven aan de taken op het gebied van beheer en schadebestrijding uit de Flora en Faunawet. Deze wet is inmiddels vervangen door de Wet natuurbescherming. Om die reden moet de nota worden herzien.

2 Beschrijving van de context

De Wet natuurbescherming (Wnb) biedt het wettelijk kader voor de soortenbescherming. De Wnb geeft de (on)mogelijkheden ten aanzien van beheer- en schadebestrijding. Beheer en schadebestrijding is het sluitstuk in de trits beschermen – voorkomen – bestrijden (- betalen). Bij beheer en schadebestrijding moet worden gezocht naar een balans tussen de bescherming van in het wild levende diersoorten en bestrijding van schade.

Het feitelijk ingrijpen is geen taak van de provincie. In het wettelijke verplichte faunabeheerplan van de Faunabeheereenheid Fryslân staat aangegeven hoe de uitvoering geregeld wordt. Op grond van de Wnb kan de provincie ook ontheffingen en/of vrijstellingen baseren om beheer- en schadebestrijding mogelijk te maken. De Wnb biedt de kaders en Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten kunnen op onderdelen nader beleid formuleren. Dit zal zijn beslag krijgen in de nieuwe nota beheer en schadebestrijding die de vigerende (verouderde) nota vervangt.

In Fryslân wordt jaarlijks circa 10 miljoen euro aan tegemoetkomingen faunaschade uitgekeerd. Rond de 9 miljoen is voor tegemoetkoming in schade veroorzaakt door ganzen. Echter, beheer en schadebestrijding gaat niet alleen over financiële schadereductie. Zo is bijvoorbeeld het beleid voor bescherming en beheer van het reeën erop gericht om de openbare veiligheid in Fryslân te garanderen door het aantal aanrijdingen met reeën op een aanvaardbaar aantal van 500 per jaar te houden.

Waarom moet de vigerende nota beheer en schadebestrijding worden herzien?

Doordat de voormalige Flora- en faunawet is vervangen door de Wnb (inwerkingtreding 1 januari 2017) ontstond er niet alleen wijzing in de wet, maar ook in bevoegdheden.

Voorbeelden zijn:

- Meer nog dan voorheen moeten alle vormen van faunabeheer zoveel mogelijk planmatig en op elkaar afgestemd plaats te vinden (bijvoorbeeld het beheer van de omvang van populaties van in het wild levende soorten). Faunabeheerplannen van de Faunabeheereenheden (FBE's) hebben hierin een belangrijke plek.
- De FBE's hebben een centralere rol gekregen bij de coördinatie en uitvoering van het faunaschadebeleid.
- Jachthouders met een jachtakte zijn nu verplicht lid van lokale wildbeheereenheden en de Wnb stelt eisen aan de WBE's.
- Jachtaktehouders moeten afschot, ook in het kader van de jacht, registreren.
- De provincies zijn vanaf de inwerkingtreding van de Wnb volledig verantwoordelijk voor de tegemoetkoming in schade. Daarmee hebben ze ook belang bij een planmatige aanpak van deze schade.
- De lijst met schadesoorten moet worden herzien.

Het doel is een nieuwe nota beheer en schadebestrijding, waarbij 1) wordt vastgelegd op welke wijze de provincie uitvoering geeft aan de wettelijke taken op het gebied van beheer en schadebestrijding bij diersoorten; 2) hoe hierbij wordt samengewerkt met betrokken partijen met name de FBE; 3) de beleidsnota de kaders gaat bieden voor 'grote' opgaven zoals de ganzenaanpak of predatiebeheer.

Rol provincie

De Wnb beschrijft de bevoegdheden voor de provincie op het gebied van beheer en schadebestrijding. Daarnaast heeft de provincie, zeker sinds de decentralisatie per 2017 de regie over het natuurbeleid binnen zijn grenzen. Provinciale Staten zijn bevoegd om door het vaststellen van een verordening vrijstellingen te verlenen van de verboden die gelden voor het vangen, doden van beschermde inheemse diersoorten, alsook het aantasten van (vaste) verblijfplaatsen. Gedeputeerde Staten zijn op grond van de Wnb bevoegd gezag voor ontheffing-/vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH-taken) met betrekking tot de bescherming van dieren, planten en bossen. Ook zijn Gedeputeerde Staten bevoegd om tegemoetkomingen in faunaschade te verlenen. Naast de wettelijke taken zoals ontheffing-/vergunningverlening kan de provincie kaders stellen en faciliteren in de vorm van aanwijzingen, directe financiering, subsidiëring en advisering.

Betrokken actoren

Grondgebruikers en jagers

Grondgebruikers hebben een groot belang bij een goed beheer en schadebestrijding doordat zij regelmatig schade ondervinden die is toegebracht door in het wild levende diersoorten (ganzen, dassen) en daarnaast mede verantwoordelijk voor zijn en direct betrokken zijn bij de uitvoering van de schadebestrijding door jagers

Faunabeheereenheid / BIJ12 Faunazaken

BIJ12 houdt zich bezig met taken op het gebied van faunaschade door natuurlijk in het wild levende beschermde dieren. Zij reiken handvatten aan om faunaschade te voorkomen en te bestrijden. Als dat niet (meer) mogelijk is, kunnen agrariërs in bepaalde gevallen bij BIJ12 terecht voor een tegemoetkoming in de schade.

De Faunabeheereenheid Fryslân is een door de Provincie erkend samenwerkingsverband bestaande uit vertegenwoordigers van agrariërs, jagers en terreinbeherende organisaties. De taken van een FBE zijn vastgelegd in artikel 3.12 van de Wnb. De twee kerntaken zijn:

- Het opstellen, evalueren en actualiseren van het Faunabeheerplan Fryslân (Fbp-Fryslân)
- Het ondersteunen van de uitvoering van het faunabeheer zoals dat is vastgelegd in het Fbp-Fryslân

Provincie (als beleidsontwikkelaar) en FBE (als uitvoerder) werken goed en nauw samen op het gebied van beheer en schadebestrijding.

Gemeenten en It Wetterskip Fryslân

Voor beheer en schadebestrijding zijn deze partijen met name relevant waar het gaat om het treffen van preventieve maatregelen. Zo kunnen preventieve maatregelen vereist zijn bij gemeentelijke wegen om aanrijdingen met reeën te beperken of maatregelen op locaties om overlast door roekenkolonies te beperken.

Terreinbeherende organisaties

Terreinbeherende organisaties (TBO's) zijn belangrijke partijen waar het gaat om preventie

en schadebestrijding. Veel in het wild levende diersoorten die schade veroorzaken houden zich op in terreinen met een natuurdoelstelling die door TBO's worden beheerd. Denk aan broedende ganzen of het voorkomen van dassen en reeën. De eerste prioriteit van de TBO's is voornamelijk het beschermen van bedreigde soorten. Tegelijk zijn ze een belangrijke partij bij het verkrijgen van draagvlak voor beheermaatregelen.

Belangorganisaties (bijvoorbeeld stichting Dierenlot of Faunabescherming)

Deze organisaties komen op voor bescherming van dieren(rechten) en zijn als zodanig partij bij zowel het verkrijgen van draagvlak als bij de uitvoering van de taken op het gebied van beheer en schadebestrijding.

PCLG en Faunabeheereenheid Fryslân

De onderwerpen uit dit advies zijn op 20 september 2019 voorgelegd aan de PCLG. Ook is de notitie besproken met de FBE. Beide kunnen zich vinden in de voorgestelde keuzes.

Op basis van het bovenstaande concluderen we dat we als provincie een juridische en beleidsmatige verantwoordelijkheid hebben op het gebied van beheer en schadebestrijding. Het bestaande beleid dient te worden herzien. In deze startnotitie staan de voorgestelde hoofdlijnen voor de inhoud van deze beleidsnota beheer en schadebestrijding en het proces hoe we die beleidsnota gaan opstellen en aan uw Staten voorleggen.

3 Algemene uitgangspunten

Wij stellen de volgende algemene uitgangspunten voor het beleid en de uitvoering van beheer en schadebestrijding. Deze uitgangspunten vormen de basis waarop het beleid wordt gestoeld.

- a. Beheer en schadebestrijding wordt gebaseerd op de Wnb (trits beschermen – voorkomen – bestrijden – betalen). Dat betekent dat het in gunstige staat van instandhouding houden van diersoorten voorop staat, eerst preventieve maatregelen worden onderzocht en getroffen voordat tot ingrijpen wordt overgegaan (= bevestiging wettelijke lijn).
- b. Alleen schade aan in de Wnb vastgelegde wettelijke belangen biedt mogelijkheden voor beheer en schadebestrijding (= bevestiging wettelijke lijn).
- c. De (nog vast te stellen) Ontwerp Omgevingsvisie geeft aan dat de provincie gaat 'werken aan preventie van overlast en schade en zo eenvoudig mogelijke uitvoering van wettelijke taken'. Werken aan preventie van overlast en schade past bij de lijn van de Wnb. Een 'zo eenvoudig mogelijke uitvoering' wordt in het kader van beheer en schadebestrijding opgevat als een aanpak met zo min mogelijk administratieve lasten voor zowel provincie als overige betrokken partijen.
- d. Beleid voor tegemoetkomingen in schade is vastgelegd in de provinciale Beleidsregel Wnb. Hierin is aangegeven hoe schade wordt vastgesteld, wie in welke gevallen voor tegemoetkoming in aanmerking komt, welke maatregelen moeten worden genomen en hoe hoog de tegemoetkoming is. De beleidsregels van alle provincies vertonen landelijk gezien relatief veel gelijkennis omdat deze voor een belangrijk deel beleidsarm zijn overgenomen van het voormalige Faunafonds. Inmiddels hanteert Fryslân voor ganzen wel een ander beleid wat betreft vergoedingen. Vooralsnog zijn er geen redenen het beleid voor tegemoetkoming in Faunaschade te wijzigen en daarmee ook de Beleidsregel te wijzigen.

- e. Provincie gaat niet over jacht (= bevestiging wettelijk lijn). Er wordt vanuit gegaan dat schade door wildsoorten die bejaagd mogen worden via de jacht beperkt kan worden. Mocht dat niet lukken, dan kan voor deze soorten eventueel ontheffing of vrijstelling worden verleend voor beheer buiten de periodes en plaatsen waarin deze mogen worden bejaagd.
- f. De daadwerkelijke uitvoering van beheer en schadebestrijding is geen directe taak van de provincie. In het wettelijke verplichte faunabeheerplan wordt door de Faunabeheereenheid Friesland aangegeven hoe duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren, de bestrijding van schadeveroorzakende dieren door grondgebruikers en de uitoefening van de jacht gebeurt, inclusief passende en doeltreffende maatregelen ter voorkoming en bestrijding van schade aangericht door in het wild levende dieren (= bevestiging wettelijke lijn).

4 Voorgestelde inhoudelijke keuzes

Voor de beleidsnotabeheer en schadebestrijding zijn er vanuit verschillende invalshoeken keuzes te maken. Wij werken deze hieronder uit.

1. Reikwijdte van de nota

We stellen voor de lijn van de huidige nota Libje en libje litte door trekken en de beleidsnota te bepreken tot beheer en schadebestrijding.

De huidige nota Libje en libje litte gaat over soorten waarop beheer en schadebestrijding van toepassing is. De nota vormt hiermee een kader voor de uitvoering van beheer en schadebestrijding, bijvoorbeeld voor goedkeuring van faunabeheerplannen en het verlenen van vrijstellingen en ontheffingen. Uitgangspunt hiervoor is schade veroorzaakt door beschermde inheemse diersoorten aan de in de Wnb genoemde belangen (openbare veiligheid, schade aan landbouw etc.).

Dit betekent dat we apart beleid gaan opstellen voor invasieve exoten van de EU-lijst (met uitzondering van die soorten die momenteel ook al in Libje en libje litte geregeld worden¹). De redenen hiervoor zijn dat het bestrijden van invasieve exoten, in lijn met de EU-verordening een andere aanpak vergt dan aanpak van schade door beschermde inheemse diersoorten. Ook het scala aan soorten is bij invasieve exoten veel groter. Hieronder vallen bijvoorbeeld ook planten, vissen en rivierkreeften. Tot slot is ook het juridisch regime voor bestrijden van exoten verschillend van dat van omgang met beschermde inheemse soorten.

Het zogenaamde actief soortenbeleid blijft ook buiten de scope van de nota beheer en schadebestrijding. Dit actief soortenbeleid gaat vooral over bescherming van soorten die het slecht doen en is gericht op behoud en herstel. Daarmee vergt dit een geheel andere aanpak dan beheer en schadebestrijding. Actief soortenbeleid zal onderdeel worden van het nog op te stellen biodiversiteitsherstelplan, zoals dat in het Bestuursakkoord 2019-2023 is aangekondigd.

Het inzetten op biologische bestrijding is een dusdanig omvangrijk proces (ecosysteem interacties) dat het aangejaagd zal moeten worden binnen een beleidsstuk met een bredere

¹ Nijlgans, Beverrat, Muskusrat, Wasbeer, Wasbeerhond en Rosse stekelstaart.

werkveld. De nota beheer en schadebestrijding heeft te beperkte kaders doordat het volledig gericht is op het voorkomen en bestrijden van overlast en schade. Bij het uitrollen van het biodiversiteitsherstelplan zal het onvermijdelijk zijn dat er met een integrale blik gekeken gaat worden, hierin zullen onder andere ook de soorten profiteren die bij kunnen dragen aan natuurlijke bestrijding.

Voordelen:

- Eenduidige nota;
- Duidelijke afbakening betrokken partijen (FBE, BIJ12-Faunazaken);
- Duidelijke werkwijze met randvoorwaarden waar aan moet zijn voldaan;
- Duidelijk kader voor eventuele aparte beleidsstukken als ganzen, predatiebestrijding etc.

Nadeel:

- Overlap tussen verschillende beleidstukken doordat sommige soorten bijvoorbeeld zowel exoot als schade veroorzakende soort kan zijn of worden.

Aandachtspunt/risico:

- Er dient te worden gezorgd voor goede afstemming met andere beleids- en uitvoeringsstukken (bijv. exoten, predatiebeheer, maar ook Faunabeheerplan) en wettelijke regelingen (bijv. Verordening Wet natuurbescherming).

Alternatief:

- Een integraal beleidsstuk waarin zowel beheer en schadebestrijding als beleid voor exoten en bescherming voor inheemse soorten wordt vastgelegd. Doordat elk onderdeel een eigen benadering vergt wordt zowel het proces als het document hierdoor complex. Het document verliest hierdoor zijn slagvaardigheid en herkenbaarheid.

Voorstel

GS adviseert uw Staten om te kiezen om de nieuwe nota alleen over beheer en schadebestrijding te laten gaan.

2. Bevoegdheidsverdeling / besluitvorming door GS of PS

De bevoegdheden op gebied van beheer en schadebestrijding liggen voor het verlenen van ontheffingen bij GS en voor vrijstellingen bij PS (via de Verordening). De huidige nota Libje en libje litte is vastgesteld door GS. Beheer en schadebestrijding kunnen maatschappelijk gezien echter gevoelig liggen (denk aan afschot) en daarom stellen we voor om de beleidsnota beheer en schadebestrijding ter vaststelling voor te leggen aan Provinciale Staten. Dit past bovendien bij de keuze om waar mogelijk meer met vrijstellingen te gaan werken (zie verder in deze startnotitie). Voordeel is dat Provinciale Staten nauw betrokken is bij het vaststellen van de kaders en dat GS binnen deze kaders de uitvoering kan doen.

De Commissie bezwaar en beroep heeft in de procedure omtrent de vaststelling van de ganzenfoerageergebieden gesteld dat de bevoegdheidsverdeling tussen GS en PS op het gزندossier niet helder is geregeld. Zo is het beleid (Gans in Balans) vastgesteld door PS, terwijl de uitvoeringsnota (Fryske Guozzeoanpak) behalve door GS ook is vastgesteld door PS. Dit leidt tot juridische onduidelijkheid en met onze voorgestelde keuze creëren we op dit gebied ook duidelijkheid.

Voordelen:

- Past binnen de bevoegdheidsverdeling waarbij PS beleid vaststelt en GS de uitvoering verzorgt;
- Met een heldere afbakening wordt gehoor gegeven aan de constatering van de Commissie Bezwaar en Beroep dat de bevoegdheidsverdeling tussen GS en PS duidelijker geregeld moet worden;
- GS kan zich na vaststelling door PS richten op de uitvoering.

Nadelen:

- Doorlooptijd van het proces wordt langer;
- Rol PS ligt meer bij puur vaststellen beleidskaders en minder bij uitvoeringskaders.

Aandachtspunt/risico:

Zie punt zes.

Alternatieven:

1. De nieuwe nota beheer en schadebestrijding wederom door GS laten vaststellen. Dit past echter minder goed bij de gedachte dat PS beleidskaders vaststelt en GS de uitvoering doet. Bovendien doet dit alternatief geen recht aan de constatering van de Commissie Bezwaar en Beroep dat de huidige bevoegdheidsverdeling tussen GS en PS (op het ganzendossier) niet helder genoeg is. Om deze reden wordt dit alternatief afgeraden.

Voorstel

GS adviseert uw Staten om zelf de nota beheer en schadebestrijding vast te stellen.

3. Afbakening nota + verordening + beleidsregel

Kaders voor beheer en schadebestrijding liggen momenteel vast in de nota 'Libje en libje litte', in onze 'Verordening Wet natuurbescherming Fryslân' en in de 'Beleidsregel Wet natuurbescherming Fryslân' en in aparte beleidsstukken. Tussen met name de nota en de Verordening zit momenteel overlap. Dit leidt tot onduidelijkheden tussen beleid en uitvoering. Het is daarom van belang dat de afbakening scherp wordt vorm gegeven.

Voordelen:

- Schept helderheid voor beleid en uitvoering;
- Biedt voor betrokken (externe) partijen helderheid over juridische en beleidsmatige kaders voor beheer en schadebestrijding;
- Biedt de mogelijkheid om (beleids)beslissingen van afgelopen jaren te verwerken in nota en verordening.

Nadeel:

- Vraagt naast een aanpassing van de nota Libje en libje litte ook om een aanpassing van Verordening Wet natuurbescherming Fryslân 2017.

Aandachtspunt/risico:

Een aanpassing van zowel de Verordening als Libje en libje litte betekent dat de doorlooptijd van het proces waarschijnlijk toeneemt. Er is wellicht (externe) juridische onderbouwing nodig en PS is bevoegd tot het vaststellen van de Verordening.

Alternatief:

-

Voorstel

GS adviseert uw Staten in te stemmen met deze optie. Dat leidt tot de volgende heldere onderverdeling:

- De Nota geeft de beleidskaders weer en biedt daarmee ook een kader voor vrijstellingen en ontheffingen;
- De Verordening Wet natuurbescherming Fryslân biedt (naast de Wnb) het wettelijk kader waarin vrijstellingen worden vastgelegd en handvatten worden geboden voor het verlenen van ontheffingen;
- De 'Beleidsregel Wet natuurbescherming Fryslân' richt zich op de regels over de tegemoetkoming in schade als gevolg van natuurlijk in het wild levende beschermde inheemse diersoorten.

4. Rol en positie Faunabeheereenheid Fryslân (FBE) en samenwerking FBE – provincie

In het streven naar een planmatige en gecoördineerde schadebestrijding vervult de Faunabeheereenheid Fryslân een belangrijke rol. De Wet natuurbescherming stelt een aantal eisen aan faunabeheereenheden. Ook de Verordening Wet natuurbescherming Fryslân kent regels voor de FBE. Zo is onder andere de bestuurssamenstelling in de Verordening vastgelegd. De wijze van samenwerking tussen FBE en provincie is momenteel niet vastgelegd. Grofweg zijn er twee opties: de provincie is heel sturend richting FBE of de provincie kiest voor heldere beleidskaders op hoofdlijnen en laat de invulling aan de FBE. Deze zal dit in het faunabeheerplan uitwerken en vastleggen. De FBE is daarbij gebonden aan de lijn uit de Wet natuurbescherming (gunstige staat van instandhouding, preventieve maatregelen en pas dan bestrijding door afschot). De tweede optie sluit aan bij de wens van de FBE en is al toegepast bij het vaststellen van het nieuwe beleid voor beheer van ree en damhert in Fryslân. Verder zullen in dit onderdeel van de beleidsnota zaken worden vastgelegd omtrent sturing en financiering van de FBE

Voordelen:

- Er wordt een duidelijker onderscheid gemaakt tussen de provincie als kaderstellend en de FBE als uitvoerende partij;
- De deskundigheid van de FBE wat betreft uitvoering van beheer en schadebestrijding wordt hierdoor beter benut.

Nadeel:

- Het is een nieuwe manier van samenwerken waarin niet alleen de provincie, maar ook overige betrokkenen tijd voor nodig hebben om aan te wennen.

Aandachtspunten/risico's:

1. De provincie beperkt zich volgens deze keuze tot het bepalen van de hoofdlijnen en doelen voor beheer en schadebestrijding. Hiermee wordt aan de FBE meer verantwoordelijkheid gegeven bij de invulling van de uitvoering van beheer en schadebestrijding. Bij deze keuze wordt er op vertrouwd dat de FBE dit ook kan waarmaken.

2. Indien deze keuze consequent wordt doorgevoerd zou voor het ganzendossier betekenen dat de provincie nog slechts de kaders en doelen stelt en dat de FBE vervolgens via het

Faunabeheerplan de uitvoering regelt. De vraag is of dat in dit gezien de ontwikkelingen in de ganzenschade en de politiek-bestuurlijke aandacht wenselijk is en of dit van de FBE gevraagd kan worden.

Alternatief:

De provincie bepaalt zelf concrete uitvoeringskaders voor beheer en schadebestrijding. De FBE vertaalt deze in het Faunabeheerplan. Bij dit alternatief gaat de provincie (deels) op de stoel van de FBE zitten. Dat past niet goed bij de taakverdeling tussen provincie en FBE zoals deze in de Wet natuurbescherming is vastgelegd. Ook kan worden gesteld dat dit alternatief geen recht doet aan het vertrouwen in de deskundigheid van de FBE.

Voorstel

Over de rol en positie Faunabeheereenheid Fryslân (FBE) en de samenwerking tussen FBE de provincie adviseert GS uw Staten het volgende:

- De provincie stelt heldere kaders op hoofdlijn, legt de uitvoering bij de FBE en beoordeelt de FBE op resultaten.
- Sturing door jaarlijks werkplan en een jaarverslag met daarin rapportage omtrent het gebruik van de vrijstellingen en ontheffingen door de FBE én door maandelijks overleg secretaris FBE met provincie (ambtelijk).

5. Inzet instrumentarium

Er wordt door de uitvoerende partijen een hoge regeldruk ervaren bij de uitvoering van beheer en schadebestrijding. Ook de Tweede Kamer heeft een motie aangenomen waarin de Minister van LNV wordt opgeroepen om samen met de provincies te bekijken hoe de regeldruk beperkt kan worden. Onder de Wnb zijn drie instrumenten beschikbaar voor beheer en schadebestrijding. De vrijstelling, de ontheffing en de opdracht. In de 'Bouwsteen natuur voor de Omgevingsvisie – okt. 2017' is opgenomen dat de provincie 'voor diersoorten die veelvuldig (belangrijke) schade aanrichten of dreigen aan te richten' wil inzetten op het gebruik van 'een (geclausuleerde) vrijstelling'. Aan een geclausuleerde vrijstelling kunnen voorwaarden worden verbonden. Als voorbeeld de brandgans, een provinciaal vrijgestelde soort. Aan deze vrijstelling zijn enkele voorwaarden verbonden bijvoorbeeld:

- Deze soort is alleen vrijgesteld gedurende een deel van het jaar;
- Ondersteunend afschot mag alleen worden toegepast tussen de periode van een half uur voor zonsopgang tot twaalf uur 's middags.

Vooraf zal wel beoordeeld moeten worden welk instrument het meest toepasselijk is. Voordat gebruikt gemaakt kan worden van een vrijstelling of ontheffing kan worden aangevraagd moet een door de provincie goedgekeurd Faunabeheerplan zijn opgesteld.

Voordelen:

- Een vrijstelling wordt geregeld via de Verordening. Tegen vaststelling van de Verordening staat geen bezwaar en beroep open;
- De FBE hoeft een vrijstelling niet door te machtigen aan grondgebruikers. Deze kunnen zonder deze machtiging uitvoering (laten) geven aan de vrijstelling. Dit beperkt de lastendruk;
- Sluit aan bij de wens van de FBE, jagers en grondgebruikers om meer met vrijstellingen te gaan werken (m.n. op het ganzendossier).

Nadelen:

- Vergt een aanpassing van het huidige beleid die nog niet is geborgd. Zo zal een aanpassingen moeten worden gedaan aan de Verordening;
- Geen bezwaar en beroep ontnemt partijen mogelijkheid om te reageren. Dit zou draagvlak van niet betrokken groepen of individuele burgers kunnen verminderen;
- Als geen bezwaar en beroep mogelijk is bestaat de kans dat besluiten via handhavingsverzoeken worden aangevochten.

Aandachtspunt/risico:

De stroomlijning tussen vrijstellingen en ontheffingen vergt tijd want het moet wet- en regeltechnisch kunnen en goed verankerd/geborgd zijn. De omvorming naar de voorgestelde situatie zal naar verwachting stapsgewijs moeten worden ingevoerd.

Verantwoordelijkheid voor de soorten ligt bij de provincie. Bij het werken met vrijstellingen is een goede, rapportageverplichting belangrijk.

Alternatief:

Beheer en schadebestrijding uitvoeren via ontheffingen afgeven met aanvullende voorwaarden. Hiermee kan goed worden ingespeeld op concrete knelpunten. Het leidt wel tot grotere administratieve lasten voor aanvragers.

Voorstel

GS adviseert uw Staten om als provincie de lijn te kiezen dat waar mogelijk wordt ingezet op het gebruik van vrijstellingen (al dan niet onder voorwaarden).

6. Nota als beleidskader voor 'grote' opgaven

In Fryslân liggen op het gebied van beheer en schadebestrijding twee grote opgaven. Het bestrijden van de ganzenschade en de aanpak van predatoren. De Fryske Guozzeoanpak loopt tot en met 2023. Het beleid ligt vast in de beleidsnota Gans in Balans. Dit beleid zal vóór 2023 moeten zijn geactualiseerd om daarop het vervolg van de guozzeoanpak te kunnen baseren. Nu de nieuwe nota beheer en schadebestrijding het kader gaat bieden voor aanpak van schade door in het wild levende dieren, zou deze nota ook het kader voor de ganzenaanpak kunnen gaan bevatten. Zeker nu keuze voorligt dat Provinciale Staten de beleidsnota Beheer en schadebestrijding vaststellen, past het goed hierin de uitgangspunten voor het ganzenbeleid op te nemen. Het zelfde geldt in feite voor predatiebestrijding.

Voordelen:

- Kaders voor aanpak ganzenschade en predatiebestrijding komen in de nota beheer en schadebestrijding; dit past bij de betekenis van deze nota en leidt tot een betere samenhang op het gebied van beheer en schadebestrijding;
- Besluitvormingstraject en bevoegdheidsverdeling op deze dossiers is helder: PS stelt beleidskaders vast (de nota), GS gaat over de uitvoering;
- Past bij advies van de Commissie bezwaar en beroep om bevoegdheidsverdeling tussen GS en PS helderder te regelen;
- Er hoeven geen aparte beleidsnota's op deze dossiers te worden vastgesteld; hiermee wordt een flinke besparing van (administratieve) lasten bereikt voor zowel provincie als externe partijen;
- Laat nog steeds ruimte voor specifieke uitvoeringsnota's zoals de Fryske Guozzeoanpak, die door GS vastgesteld kunnen worden.

Nadeel:

- Rol PS ligt meer bij puur vaststellen beleidskaders en minder bij uitvoeringskaders.

Aandachtspunt/risico:

De keuze houdt in dat GS gaat over de verdere uitwerking van het beleid in uitvoeringskaders zoals bijvoorbeeld de Fryske guozzeoanpak of het nog op te stellen uitvoeringskader predatiebeheer.

Alternatief:

Het alternatief is dat voor zowel aanpak ganzenschade als voor predatiebestrijding afzonderlijke beleidsnota's worden opgesteld, die elk een eigen besluitvormingstraject zullen doorlopen.

Voorstel

GS adviseert uw Staten om in de nota beheer en schadebestrijding de beleidskaders voor aanpak ganzenschade en voor predatiebestrijding opnemen en hiervoor geen aparte beleidsnotities meer op te stellen.

5 Voorgestelde vervolgprocesaankpak

Na de behandeling van de startnotitie door uw Staten wordt de nieuwe nota beheer en schadebestrijding uitgewerkt. Vanuit onze regierol zullen we de FBE en PCLG bij dit proces betrekken. Daarnaast worden ook het Oltterterpoverleg en de partners van ganzenaankpak betrokken bij het proces als er ingestemd wordt met het opnemen van de grote opgaven, zoals predatiebeheer en ganzenaankpak, in de beleidsnota. Het overleg met de FBE en PCLG, maar ook het Oltterterpoverleg en de partners van ganzenaankpak, geeft naar onze mening voldoende input vanwege hun brede maatschappelijk vertegenwoordiging.

Globale planning vervolgstappen

- a) Instemming startnotitie door GS (17 maart 2020);
- b) Ter vaststelling voorleggen aan PS (27 mei 2020);
- c) Uitwerking nota beheer en schadebestrijding aan de hand van de vastgestelde startnotitie;
- d) Concept nota beheer en schadebestrijding voor advies voorleggen aan FBE en PCLG (juli 2020);
- e) Instemming GS met nota beheer en schadebestrijding en voorstel wijziging Verordening Wet natuurbescherming (augustus/september 2020);
- f) Vaststelling door PS nota beheer en schadebestrijding én de Verordening Wet natuurbescherming (25 november 2020).